

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18273/2022
14.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужила АА из ..., чији је пуномоћник Стефан Ђорђевић, адвокат из ..., и ББ из ..., чији је пуномоћник Зоран Митић, адвокат из ..., против тужених ВВ, ГГ и ДД, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Надежда Младеновић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 999/2021 од 25.05.2022. године, у седници одржаној 14.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 999/2021 од 25.05.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужила за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пироту П 423/17 од 15.01.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужила и утврђено да је ништав и да не производи правно дејство уговор о доживотном издржавању који је закључен између покојне ЂЂ, бивше из ..., као примаоца издржавања и покојне ЕЕ, бивше из ..., као даваоца издржавања, оверен пред Општинским судом у Пироту под бројем ЗР .../.. од 20.05.1998. године. Ставовима другим и трећим изреке, обавезани су тужени да свакој тужилји понаособ солидарно исплате на име трошкова парничног поступка износе од по 268.301,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 999/2021 од 25.05.2022. године, ставом првим изреке укинута је првостепена пресуда и пресуђено тако што је усвојен тужбени захтев тужила и утврђено да је ништав и да не производи правно дејство према туженима уговор о доживотном издржавању који је закључен између покојне ЂЂ, бивше из ..., као примаоца издржавања и покојне ЕЕ, бивше из ..., као даваоца издржавања, оверен пред Општинским судом у Пироту под бројем ЗР .../... од 20.05.1998. године. Ставовима другим и трећим изреке, обавезани су тужени да

солидарно исплате на име трошкова парничног поступка тужиљи АА износ од 589.522,00 динара и тужиљи ББ износ од 371.560,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужиље су поднеле одговор на ревизију, захтевајући накнаду трошкова за састав одговора.

Испитујући правилност побијане правноснажне пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11... 18/20, у даљем тексту: ЗПП), који се у овом поступку примењује на основу члана 506. став 2. истог закона, Врховни суд је оценио да је ревизија дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП, али да није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се паушално указује на битну повреду из члана 374. став 1. ЗПП која је учињена у поступку пред другостепеним судом, без конкретизације о којој повреди се ради, а која би могла бити разлог за изјављивање ревизије према члану 407. став 1. тачка 3. ЗПП.

Према чињеничном стању утврђеном након отворања расправе пред другостепеним судом, тужиље су ћерке сада покојне ЂЂ, док су тужени супруг и ћерке сада покојне ЕЕ, која је такође била ћерка покојне ЂЂ. Решењем Општинског суда у Пироту О бр. 980/07 од 18.06.2008. године, прекинут је поступак расправљања заоставштине иза покојне ЂЂ и тужиље су упућене на парницу ради утврђења ништавости уговора о доживотном издржавању који је закључен и судски оверен 20.05.1998. године у предмету Општинског суда у Пироту ЗР бр. .../... између ЂЂ као примаоца издржавања и ЕЕ као даваоца издржавања. У поступку овере уговора, идентитет примаоца издржавања утврђен је на основу старе личне карте издате 05.12.1967. године, која је замењена новом личном картом тек 15.02.2000. године. На основу налаза и мишљења судског вештака графолога Јована Крстића и његовог исказа утврђено је да сада покојна ЂЂ није својеручно потписала спорни уговор и то са вероватноћом од 99-99,99%. нарочито имајући у виду чињеницу да је она својевремено на записнику суда од 26.03.1970. године, у оставинском поступку вођеном иза смрти супруга, када је имала 53 године живота, оставила отисак прста уместо потписа, без констатације због чега није потписала тај записник, у смислу евентуалне повреде руке или неког другог оправдавајућег разлога. Био је мишљења да протек времена од тада па до овере оспореног уговора када је имала ... годину живота, указује да се у међувремену она није могла описменити. По његовом мишљењу потпис на уговору о доживотном издржавању може бити потпис особе која има средњу школу и да потписи на током поступка достављеним писменима такође нису њени потписи. Из исказа тужиља и сведока (ЖЖ и ЗЗ) утврђено је да је сада покојна ЂЂ била неписмена особа, док су тужени приликом саслушања тврдили супротно. На основу налаза и мишљења судског вештака неуропсихијатра Зорана Ђирића и његовог исказа утврђено је да

према постојећој медицинској документацији нема елемената који би указивали да је у време овере уговора о доживотном издржавању прималац издржавања боловала од неког озбиљнијег душевног обољења. На захтев сродника, неуропсихијатар ИИ је прегледао ЂЂ у току 2004. године у циљу остваривања права на туђу негу и помоћ и у свом извештају је навео да је она од 1999. године испољавала конфузно понашање и дезоријентисаност, а од 2003. године тоталну дезоријентисаност коју је окарактерисао као старачку деменцију. Он је тада обавио само преглед без увида у било какву медицинску документацију, због чега није могао да се изјасни о њеном здравственом стању у 1998. години када је закључен спорни уговор. Адвокат Срђан Митић је сачинио текст уговора о доживотном издржавању и према пракси у његовој канцеларији се таква врста уговора не потписује, већ се само прочита садржај уговора странкама, након чега се подноси захтев суду ради потписивања и овере уговора. Судија Јелисавета Манић која је поступала у ванпарничном поступку овере уговора о доживотном издржавању утврдила је идентитет уговарача на основу личне карте јер их није лично познавала, па је тако индентите примаоца издржавања утврдила на основу старе – неважеће личне карте.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев закључивши да је спорни уговор о доживотном издржавању ништав на основу члана 70. Закона о облигационим односима (ЗОО), јер није био закључен и оверен на начин и под условима прописаним у члановима 167. и 168. Закона о ванпарничном поступку - ЗВП („Сл. гласник РС“, бр.46/95). Ово из разлога што је приликом овере у предмету Р 131/98 дана 20.05.1998. године, идентитет примаоца издржавања као уговарача утврђен само на основу старе личне карте издате 1967. године, а да у тексту овере уговора није било наведено име једног сведока чије је присуство било потребно у складу са цитираним законским одредбама будући да поступајућа судија није познавала учеснике у овом поступку. Наведени уговор је ништав и зато што је на уговору потписана ЂЂ за коју је на основу свих изведених доказа, а нарочито на основу налаза и мишљења судског вештака графолошке струке, утврђено да није била писмена особа, а тужени нису прибавили стручно мишљење другог ветака графолога којим би доказали супротно. Следом свега изложеног, становиште нижестепених судова је да је уговор о доживотном издржавању ништав, на основу члана 195. Закона о наслеђивању („Сл. гласник РС“, бр.46/95) јер није био оверен од стране судије на начин прописан цитираним одредбама ЗВП-а.

Супротно наводима ревизије, Врховни суд налази да је побијана одлука заснована на правилној примени материјалног права.

У конкретној правној ствари, оспорава се правна ваљаност уговора о доживотном издржавању. То је уговор наследноправног карактера чији је облик прописаном чланом 195. Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“ број 46/95, важећи у време закључења уговора) тако да мора бити закључен у писменом облику и оверен од стране судије који је дужан да пре овере уговора прочита странкама уговор и да примаоца издржавања упозори на то да имовина која је предмет уговора не улази у његову заоставштину и да се њоме не могу намирити нужни наследници, а у супротном је ништав. Као и сваки уговор који захтева писану форму односно саставање исправе, тако и уговор о доживотном издржавању мора бити својеручно

потписан од стране уговарача и сматра се да је закључен када га потпишу сва лица која се њиме обавезују у смислу члана 72 Закона о облигационим односима.

Надаље, поступак овере уговора о доживотном издржавању мора бити спроведен по процедури за писмена лица у смислу одредбе 167. ЗВП. Пре него што приступи овери исправе, судија утврђује идентитет учесника на начин прописан у цитираним одредбама ЗВП-а, чије се одредбе (чл.166-174) сходно примењују у поступку потврђивања садржине исправе на основу члана 184. ЗВП, о чему је реч у конкретном случају. Код чињенице да је наведени уговор оверен са личном картом примаоца издржавања издатом 1967. године, иако је иста рођена ... године и у време овере је имала ... годину живота, а у време издавања те личне карте била старости ... година живота, правилно су нижестепени судови закључили да је у тој ситуацији било потребно присуство и једног сведока који би потврдио њен идентитет из неважећег документа, што је изостало. Такође, правилно је становиште судова да је приликом потврђивања (овере) исправе о правном послу, поступајући судија требао у смислу члана 172. ЗВП да испита да ли постоји слободна и озбиљна воља учесника да се закључи тај правни посао, поготово када се имају у виду године живота примаоца издржавања, а што је изостало приликом овере спорног уговора.

Такође, након стручног мишљења вештака графолога да потпис сада покојне ЂЂ на уговору о доживотном издржавању није њен, тужени нису прибавили друго стручно мишљење вештака исте струке из наведене области како би доказали супротно у смислу члана 231. став 3. ЗПП. На овај начин доведено је у сумњу поступање суда у поступку овере уговора о доживотном издржавању. У конкретном случају, саслушани вештак је био изричит у свом закључку да покојна ЂЂ није била писмена и да је приликом давања наследничке изјаве у поступку расправљања заоставштине након смрти мужа на записник ставила отисак кажипрста, те да је у таквој ситуацији временом могла да научи да се потпише, али не на начин како је потписана у уговору о доживотном издржавању, јер стављени потпис по његовом стручном мишљењу одговара потпису лицу са завршеном средњом школом.

Имајући у виду све наведе разлоге, Врховни суд је на основу члана 414. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Трошкови одговора на ревизију по оцени Врховног суда нису били потребни тужиљама за вођење ове парнице, те је применом члана 154. став 1. у вези са чланом 165. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић